

รู้ทันสื่อโฆษณา

ทุกซ์ล้มเหลือ เหยื่อโฆษณา (๒)

ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา
ชมรมเภสัชชนบท
เครือข่ายเภสัชกรผู้นำในการพัฒนาระบบยา
มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค

ทุกซ์ล้วนเหลือ **๒** **เหยื่อ** โฆษณา (๒)

หนังสือชุด รู้ทันสื่อโฆษณายา อาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ เล่มที่ ๒

ที่ปรึกษา	นียดา ยุพดี	เกียรติยั้งอังศุลี ศิริสินสุข
กองบรรณาธิการ	ภาณุโชติ กนกพร เบญจมาศ จันทร์จรรย์ รุจิรา วสันต์ พุทธิดา เขมิกา ไพจิตรรา	ทองยั้ง ฉัญมณีสิน บุตดาวงค์ ดอกบัว ปัญญา มีคุณ ศรัวิษา โตนะโพธิกุล กตัญญูตะ
ประสานงาน	บริษัท รีแฟรคชั่น สตูดิโอ จำกัด	
ออกแบบรูปเล่ม		

ISBN

๙๗๘-๖๑๖-๔๐๗-๓๓๔-๐

จำนวนพิมพ์

๒,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์และเผยแพร่

ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย.)

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

โทรศัพท์ ๐๒-๒๑๘-๘๔๕๒ โทรสาร ๐๒-๒๕๔-๕๑๙๑

<http://www.thaidrugwatch.org>

e-mail : spr.chula@gmail.com

พิมพ์ที่

บริษัท มาตาการพิมพ์ จำกัด

๗๗/๒๖๑ หมู่ ๔ ต.บางคูรัด อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี ๑๑๑๑๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๒-๕๒๓-๕๗๒๕, ๐๘๙-๗๗๕-๙๘๙๒

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

เกริ่นนำ

หนังสือ “ทุกข์ล้นเหลือ เหยื่อโฆษณา ๒” เป็นหนังสือเล่มที่ ๒ ของหนังสือชุด “รู้ทันสื่อโฆษณา อาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ” ที่ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย.) คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ชมรมเภสัชชนบท, เครือข่ายเภสัชกรผู้นำในการพัฒนาระบบยา (นพย.) และมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคได้ร่วมกันรวบรวมข้อมูลจากเหตุการณ์จริงของผู้บริโภคส่วนหนึ่งที่ตกเป็นเหยื่อของการโฆษณา หลงเชื่อไปซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านั้นมาใช้ จนกระทั่งต้องสูญเสียทรัพย์สินและยังก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอีกด้วย ในขณะที่ผู้บริโภคหลายรายต้องถึงกับเสียชีวิตลง

ดังนั้น เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยที่กระจายไปในวงกว้าง ทางคณะผู้จัดทำจึงได้นำเสนอเครื่องมือต่างๆ เพื่อให้ผู้บริโภคได้ใช้ป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับสุขภาพของทั้งตนเองและญาติมิตร

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เมื่อผู้อ่านได้รับความรู้จากหนังสือเล่มนี้แล้ว จะสามารถร่วมเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังและจัดการปัญหาผลิตภัณฑ์อาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยในสังคม เพื่อช่วยให้สังคมนี้น่าอยู่มากขึ้นด้วยสองมือของเรา

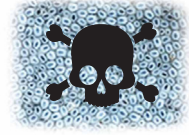

- ☞ “แมงลัก” ลดความอ้วน ทำไมถึงตายได้ ๑
- ☞ สำรองสยองขวัญ ๔
- ☞ เรื่องที่คนตายไม่ได้พูด ๗
- ☞ อยากดมจนต้องเป็นบ้า ๑๐
- ☞ จ่ายหลักร้อย เจ็บหลักแสน ๑๔
- ☞ ยายร้อยชุด ๑๗
- ☞ อ่างวัวควาย เพื่อขายของ ๒๐
- ☞ บริการหลังการขายคือความตาย ๒๓
- ☞ สมุนไพรหมิ่นแปด หายทุกโรค ๒๕
- ☞ ดีใจ..เป็นเหตุ ๒๗
- ☞ ชาจีนหอมชื่นใจ ก็ใส่สเต็มยรอยดีได้ ๒๙
- ☞ ยาจีนไร้ทะเบียน จากชายแดนกระจายทั่วไทย...กินแล้วถึงตาย ๓๑
- ☞ ๔ สงสัย ๒ ส่งต่อ : วิธีจัดการผลิตภัณฑ์ไม่ปลอดภัยให้อยู่หมัด ๓๓

ภญ.กนกพร ธัญมณีสิน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

“แมงลัก” ลดความอ้วน ทำไมถึงตายได้

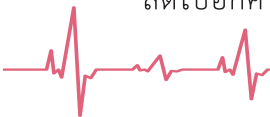
เด็กสาวที่เพิ่งเรียนจบจากรัฐสถาบันการศึกษา กำลังจะมีอนาคตที่สดใสและกำลังจะได้นำวิชาความรู้ที่ร่ำเรียนมาไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูบุพการี แต่กลับต้องจบชีวิตลงด้วยอาหารเสริมโฆษณาลดความอ้วนที่กำลังแพร่ระบาดในสังคม และยังหาจุดจบไม่ได้ว่าปัญหานี้จะลงเอยอย่างไร

น้องดาว (นามสมมติ) เด็กสาวในวัยยี่สิบต้นๆ ที่เพิ่งเรียนจบจากรัฐวิทยาลัยและเข้ามารับราชการที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน ด้วยความที่เป็นเด็กขยัน รับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน เป็นเด็กชอบทำกิจกรรมของโรงพยาบาล จึงทำให้เป็นที่รักของบรรดาพี่ๆ น้องๆ เพื่อนร่วมงานมาโดยตลอด น้องดาวไม่มีโรคประจำตัวใดๆ ร่างกายสมส่วน สุขภาพแข็งแรง และเป็นนักกีฬาประจำโรงพยาบาล แต่ด้วยคำแนะนำของสังคมยุคชาวโซเชียลทำให้น้องดาวไม่สามารถรอดจากการเป็นเหยื่อของมิถุนาซีพีที่หากินบนความหลอกลวงประชาชนไปได้

เช้าวันเกิดเหตุวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ น้องดาวมาทำงานตามปกติที่ห้องจ่ายยาและเตรียมจัดหายาไว้สำหรับบริการผู้ป่วยในวันนั้น หลังจากตรวจสอบแล้ว พบว่ายาที่อยู่ในห้องจ่ายยามีไม่เพียงพอ น้องดาวจึงต้องเดินไปเบิกยาจากคลังยาด้านหลังโรงพยาบาล เนื่องด้วยเป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ การเดินทางไปถึงคลังยาจะต้องผ่านอาคารผู้ป่วยใน ระหว่างที่เดินมาถึงหน้าห้องตึกคลอด ทันใดนั้น น้องดาวก็หมดสติล้มลงนอนกับพื้นญาติผู้ป่วยที่นั่งอยู่บริเวณนั้นก็ส่งเสียงร้องตะโกนเรียกหมอที่กำลังตรวจคนไข้ในตึกให้ออกมาช่วยด้วยคิดว่าคุณหมอเป็นลม โชคดีที่เป็นช่วงเช้าภายในตึกผู้ป่วยเต็มไปด้วยหมอและพยาบาลที่กำลังตรวจคนไข้อยู่ หลังจาก

ที่หมอและพยาบาลได้ยินเสียงร้องตะโกนแข่งแซ่หน้าห้องต่างก็พากันวิ่งกรูออกมา สภาพน้องดาวตอนนั้นคือ นอนนิ่งตัวเกร็ง น้ำลายฟูมปาก คลำหาชีพจรไม่ได้ หมอรีบนั่งคุกเข่าลงกับพื้นพร้อมทำการปั๊มหัวใจสลับกับพยาบาลในตึก

แพทย์หลายคนต่างรุดมาที่ห้องฉุกเฉินเพื่อช่วยชีวิตน้องดาว ระหว่างนั้น เลือดในตัวน้องดาวก็ไหลออกมาเป็นลิตระๆ จวบจนเวลาผ่านไปเกือบ ๒ ชั่วโมงชีพจรก็ไม่กลับมา ทีมแพทย์จึงยุติการกู้ชีพ

ตั้งแต่ผมเป็นหมอมา ไม่เคยมี Case ไหน ที่ทำ CPR ด้วยระยะเวลาขนาดนี้ (แล้วหมอก็กีบ กัมหน้าสักครู่แล้วเอ๋อขึ้น) แล้วผมก็ช่วยชีวิตเค้าไม่ได้

(อันที่จริง เมล็ดแมงลักนั้น สามารถนำมาใช้ลดความอ้วนได้ เนื่องจากมีคุณสมบัติในการดูดน้ำเข้าตัว ทำให้เมล็ดแมงลักพองตัวเมื่ออยู่ในน้ำ การพองตัวของเมล็ดแมงลักในทางเดินอาหารเมื่อเรารับประทานพร้อมน้ำเข้าไป จะทำให้เราอิ่มเร็ว รับประทานอาหารได้น้อยลง และการรับประทานเมล็ดแมงลักนั้น ถือว่ามีความปลอดภัยสูงมาก แต่ในกรณีที่มีการเสียชีวิตนั้น เนื่องจากมีการผสมยาที่มีอันตรายสูงลงในผลิตภัณฑ์แมงลักเพื่อให้สามารถลดความอ้วนได้อย่างรวดเร็ว)

ภก.ภาณุโชติ ทองยัง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม

สำรอก สยองขวัญ*

ข่าวการเสียชีวิตของวัยรุ่นจากการซื้อผลิตภัณฑ์แมงลักลดความอ้วน
ที่แอบลักลอบปนสารลดความอ้วนยังไม่ทันจางหาย ผลิตภัณฑ์ลดความอ้วน
ตัวใหม่ก็ผุดขึ้นมาอีก คราวนี้เป็นผลิตภัณฑ์ลูกสำรอกลดน้ำหนัก

---

* จากนิตยสาร “ฉลาดซื้อ” ฉบับที่ ๑๙๖ เดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๐ ปีที่ ๒๔

กลุ่มงานเภสัชกรรมฯ รพ.ปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ในช่วงกลางปีพ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น ผู้บริโภคในพื้นที่นิยมซื้อผลิตภัณฑ์ “ลูกสำรองลดน้ำหนัก สารสกัดธรรมชาติ” ที่จำหน่ายผ่านทางเฟซบุ๊ก มารับประทาน โดยการโฆษณา ได้แสดงข้อความในทำนองว่าสินค้าชนิดนี้ มีเลข อย. ใช้ได้ดี น้ำหนักลด ๕ กก. ภายใน ๑ สัปดาห์ และที่สำคัญจะไม่มีภาวะโยโย่เอฟเฟกต์ (ภาวะน้ำหนักขึ้นหลังหยุดรับประทาน) และเนื่องจากมีการโฆษณาว่าเป็นสมุนไพร สารสกัดจากธรรมชาติ ทำให้ทั้งผู้ใหญ่และเด็กนักเรียนหลายรายหลงเชื่อซื้อมารับประทาน ซึ่งต่อมาก็ได้พบว่า มีผู้บริโภค (ทั้งผู้ใหญ่และเด็กนักเรียน) รับประทานแล้วมีอาการใจสั่น เหนื่อย อ่อนเพลีย จึงได้ร้องเรียนมายังเจ้าหน้าที่

จากการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ เพื่อติดตามข้อมูล พบว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าว แสดงฉลาก “LUK- SAM -RONG ลูกสำรองลดน้ำหนัก สารสกัดธรรมชาติ” และมีการระบุเลขสารบบอาหาร (หรือที่เรียกกันว่า เลข อย.) ระบุว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามาในประเทศ โดยมีบริษัทจัดจำหน่าย ตั้งอยู่ที่อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ราคาจำหน่ายแผงละ ๒๐๐ บาท เจ้าหน้าที่จึงได้เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ดังกล่าวส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการตรวจพบว่ามี **“ยาที่อาจก่อให้เกิดอันตรายผสมอยู่”** คือ ยา Sibutramine (ยาลดความอ้วน) และ ยา Fluoxetine (ยารักษาอาการซึมเศร้าที่ผลข้างเคียงทำให้ไม่อยากอาหาร)

เจ้าหน้าที่จึงได้ประสานไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี เพื่อขอความร่วมมือให้ติดตามตรวจสอบบริษัทจัดจำหน่าย ตามที่อยู่ที่ระบุ บนฉลาก ผลปรากฏว่าสถานที่ดังกล่าวไม่ได้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการนำเข้าอาหารแต่อย่างใด และเลขสารบบอาหาร (เลข อย.) ที่ปรากฏบนฉลากนั้นก็ยกเลิกไปนานแล้ว

ต่อมากลุ่มงานเภสัชกรรมฯ รพ.ปทุมราชวงศา ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตาม เฝ้าระวังต่อเนื่อง พบว่า ยังมีผู้บริโภคซื้อผลิตภัณฑ์ “ลูกสำรองลดน้ำหนัก” มารับประทานอีก โดยผู้บริโภคที่ซื้อมารับประทานได้นำผลิตภัณฑ์มาให้เจ้าหน้าที่ดู และบอกว่าแม้ฉลากจะเหมือนเดิม แต่ก็เปลี่ยนผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ เพราะ เลข อย. เป็นหมายเลขใหม่ (ผู้ผลิตนำ เลข อย. ใหม่มาปิดทับ หมายเลข อย. เดิม) เจ้าหน้าที่จึงได้เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ดังกล่าวส่งตรวจ วิเคราะห์อีกครั้ง ผลการตรวจวิเคราะห์ ก็ยังคงพบ Sibutramine เหมือน ครั้งแรก เจ้าหน้าที่จึงได้ประสานงานกับเครือข่ายต่างๆ ในการสืบหาแหล่ง ต้นตอเพื่อดำเนินคดีต่อไป

จะเห็นได้ว่า ผลิตภัณฑ์พวกนี้มักจะอาศัยเครื่องหมาย อย. มาสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ดังนั้นเจ้าหน้าที่จะต้องเร่งทำความเข้าใจกับ ประชาชนในเรื่องเครื่องหมาย อย. อย่างลึกซึ้งเพื่อให้สามารถรู้เท่าทัน เหล่ามิจฉาชีพได้ต่อไป

ภก.วสันต์ มีคุณ

โรงพยาบาลวาริชภูมิ จ.สกลนคร

เรื่องที่คุณตายไม่ได้พูด

ผอม ขาว หุ่นดี มีออร์รา คือความฝันของสาววัยรุ่นไทยแทบทุกคน แต่น้อยนักที่จะลุกขึ้นมาจริงจังกับการควบคุมอาหารและออกกำลังกาย การผัดวันประกันพรุ่งเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันจนเป็นนิสัย **“วันนี้ขอฉลองก่อน พรุ่งนี้ค่อยเริ่มคุม”** เช่นนี้เรื่อยไป สุดท้าย ทางเลือกที่จะออกจากภาวะอ้วนลงพุงคงหนีไม่พ้นอาหารเสริมลดน้ำหนักที่ขายกันเกลื่อนร้านค้าทั่วไป ร้านค้าออนไลน์ หรือแม้กระทั่งตลาดนัด โดยมีการโฆษณาที่อย่างใจจั้งแจ้ และแบบแอบแฝงตามสื่อต่างๆ มากมาย ในขณะที่มีผู้ได้รับผลกระทบจากสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทจนต้องเข้าโรงพยาบาลมากมายเช่นกันและถึงกับเสียชีวิตก็มี

เรื่องราวของอ้อย สาววัย ๓๓ ปี ถูกถ่ายทอดผ่านมารดาและเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดเพื่อเป็นอุทาหรณ์ว่าอย่าประมาทที่จะรับประทานอาหารเสริมตามคำแนะนำของผู้อื่น อ้อยเติบโตขึ้นมาเป็นเสาหลักของครอบครัว เป็นคนขยัน อธิษาศัยดี มีน้ำใจกับทุกคน ปกติอ้อยจะชอบลองรับประทานอาหารเสริมลดน้ำหนักเปลี่ยนยี่ห้อไปเรื่อยๆ ตามคำแนะนำของเพื่อนๆ ที่เป็นตัวแทนจำหน่าย จนอ้อยมาพบกับอาหารเสริมชนิดผงบรรจุซองสีเขียว วิธีใช้คือละลายน้ำดื่ม หลังจากได้ลองใช้กับตัวเองแล้วระยะหนึ่งก็เลยตกลงเป็นตัวแทนจำหน่ายให้กับเพื่อนวัยรุ่นด้วยกัน

อ้อย หญิงสาววัยกำลังเที่ยวเล่นสนุก หลังจากฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรอันเหน็ดเหนื่อยและยาวนาน วันนี้มีกิจกรรมแข่งกีฬาฮาเฮที่สนามโรงเรียนในหมู่บ้าน อ้อยถูกวางเป็นตัวหลักของทีมซึกเย่ด้วยน้ำหนักตัว ๖๔ กิโลกรัม และในที่สุด ทีมของอ้อยก็ได้รับชัยชนะ แต่และแล้วในเย็นวันเดียวกันนั้น อ้อยก็มีอาการแน่นหน้าอก หายใจไม่อิ่ม โดยไม่เคยมีโรคประจำตัวมาก่อน ความเจ็บปวดทรมานครั้งนี้อ้อยให้คะแนนเต็ม ๑๐ มารดาและเพื่อนบ้านรีบนำตัวส่งโรงพยาบาลใกล้บ้าน ความดันโลหิต ๑๐๕/๔๓ มิลลิเมตรปรอท วัดชีพจร ๑๔๖ ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ ๒๔ ครั้งต่อนาที เวลา ๑๗.๔๐ น. อ้อยยังรู้สึกตัว พุดคุยได้ตามปกติ ทำตามคำสั่งได้ แพทย์แจ้งว่าอ้อยมีภาวะหัวใจเต้นเร็วผิดปกติ จำเป็นต้องนอนโรงพยาบาลเพื่อติดตามอาการอย่างใกล้ชิด

ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการพบค่าความผิดปกติหลายอย่างตามมา แพทย์วินิจฉัยว่าผู้ป่วยมีภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน เวลา ๐๕.๓๐ น.ของวันต่อมา อ้อยเริ่มมีอาการเหนื่อย หายใจไม่อิ่ม อัตราการหายใจ ๔๐ ครั้งต่อนาที มีอาการไอ อาเจียน ปัสสาวะไม่ออกและปวดท้องมาก มีอาการตาลอย และอ่อนเพลีย แพทย์และญาติร่วมกันตัดสินใจให้ใส่ท่อช่วยหายใจและให้ยากระตุ้นหัวใจด้วย จากนั้นได้ส่งไปรักษาต่อที่โรงพยาบาล ศูนย์อูร์ธานี จนกระทั่งอ้อยจากไปอย่างสงบในวันเดียวกัน

การจากไปอย่างกะทันหันของอ้อยไม่ได้มีแค่ น้ำตาของความเสียใจจากผู้ทราบข่าวแต่ทุกคนล้วนมีคำถามว่าเพราะเหตุใด อ้อยไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ แต่ก็ไม่ออกกำลังกาย ในครอบครัวไม่มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคหัวใจ อ้อยมีบุตร ๒ คน แต่บิดาและมารดาเป็นโรคเบาหวาน

มารดาของอ้อยเล่าว่า บุตรสาวตนกินยาลดความอ้วน ลักษณะคล้ายกาแฟที่โฆษณาลดความอ้วนโดยจะผสมกับน้ำเย็นดื่มตอนเช้าทุกวัน มีลักษณะเป็นซองสีเขียว ชื่อผลิตภัณฑ์ IDOL SLIM APPLE บรรจุ ๑๐ ซอง ต่อกล่อง อ้อยรับประทานไปแล้ว ๒ กล่อง กล่องที่ ๓ เหลือ ๖ ซอง สิ่งที่อ้อยมีโอกาสบอกกับคนอื่นก็คืออ้อยมีน้ำหนักและหน้าท้องลดลง แต่สิ่งที่อ้อยไม่ได้พูดก็คือ...

อยากผอม จนต้อง เป็นบ้า

วันหนึ่งขณะที่ฝนตก ผู้หญิงคนหนึ่งนอนหันหน้าไปทางหน้าต่าง สายตาเธอไม่ได้มองสายฝนแต่กลับเหม่อลอยไปไกลแสนไกล ใครจะรู้จุดหมายปลายทางของสายตานั้น มือทั้ง ๒ ข้างถูกพันธนาการไว้ที่เตียงมาได้ ๒ วันแล้ว เนื่องจากเธอมีอาการคลุ้มคลั่งเป็นระยะๆ สลับกับอาการเพื่อและหวาดระแวง อะไรหนอ ที่ทำให้เธอต้องเป็นเช่นนั้น

เมื่อ ๒ เดือนก่อน ปู (นามสมมุติ) เพศหญิง อายุ ๒๗ ปี ผิวขาว รูปร่างสมส่วน ส่วนสูง ๑๔๙ ซม. น้ำหนัก ๕๕ กก. รู้สึกว่าตัวเองอ้วน เธอมีความวิตกกังวลมากๆ เกี่ยวกับรูปร่างของตนเอง ก่อนหน้านั้นเธอได้พยายามอดอาหารเพื่อลดน้ำหนักแล้ว แต่ก็ไม่สำเร็จ เธอจึงหาข้อมูลจาก facebook พบว่ามีผลิตภัณฑ์ยี่ห้อหนึ่ง ชื่อว่า LIKE SLIM® ระบุข้างกล่องว่าสำหรับคนดี้อยา และมีการโพสต์รีวิวสินค้าว่า ลดน้ำหนักได้ไว ผอมได้โดยไม่ต้อง

อดอาหาร เพียงทานวันละ ๑-๒ ของ ก็ลดน้ำหนักได้ ปลอดภัยไม่มีผลข้างเคียง ไมโยโย่ และราคาก็ไม่สูงเมื่อเทียบกับกาแฟลดความอ้วนอื่นๆ

พอปรับประทานได้ ๑ กล่อง น้ำหนักเริ่มลดลง มีคนทักว่าสวยขึ้น จึงรับประทานต่ออีก ๒ กล่อง พบว่าน้ำหนักลดลงอย่างรวดเร็ว จาก ๕๕ กก. เป็น ๔๔ กก. แต่จากการซักถามสามี พบว่า ระหว่างนั้น เธอเริ่มมีอาการต่างๆ เช่น ใจสั่น ปากและคอแห้ง ตื่นน้ำบ่อย นอนไม่ค่อยหลับ

ต่อมา พฤติกรรมของเธอเริ่มเปลี่ยน ปูเริ่มมีอาการมึนงงเวียนศีรษะ โกรธง่าย เหม่อลอย และนอนไม่หลับมากกว่าเดิม บางครั้งเดินวนเวียนไปมาทั้งคืน เหมือนคิดอะไรอยู่ รวมทั้งมีการชวนทะเลาะมากขึ้น เธอมักจะบอกว่ามีคนมาบอกว่าสามีนอกใจอยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้ ปูมักจะเก็บตัวอยู่แต่ในบ้าน ไม่ออกไปไหน และมักอยู่แต่ในห้องนอน

จนสัปดาห์ก่อนหน้าที่จะพามาโรงพยาบาลนั้น เธอเกรี้ยวกราดและโมโหร้ายมากขึ้น มีการทำลายข้าวของ รวมทั้งพุดจาเรื่อยเปื่อยและนอนไม่หลับติดต่อกันหลายวัน อาการหวาดระแวงและหูแว่วเป็นมากขึ้น ถึงกับทำร้ายสามีเพราะเข้าใจว่าสามีดูตาตนอยู่ตลอดเวลา สามีจึงพาไปคลินิกแห่งหนึ่ง แพทย์สั่งยานอนหลับให้เธอรับประทานจำนวนหนึ่ง พฤติกรรมจึงเปลี่ยนไปอีก กลายเป็นร้องไห้ฟูมฟาย นอนหลับมากขึ้น มักจะบ่นพึมพำว่าสามีไม่รัก จะไปมีคนใหม่ ในที่สุด เธอก็ตัดสินใจรับประทานยาที่เหลือทั้งหมด ในคราวเดียวหมายจะปลิดชีวิตของตนเอง สามีจึงต้องนำปูมาโรงพยาบาลโดยเร่งด่วน

พอถึงมือแพทย์ แพทย์ช่วยชีวิตเธอไว้ได้ทัน เธอจึงต้องนอนโรงพยาบาล เพื่อติดตามอาการอย่างใกล้ชิดและเฝ้าระวังป้องกันการพยายามฆ่าตัวตายอีก งานจิตเวชของโรงพยาบาลเข้าไปประเมินอาการพบว่าเธอเป็นโรคจิตชนิดหนึ่ง มีอาการซึมเศร้าอย่างรุนแรง มีความพยายามที่จะฆ่าตัวตายสูง และมีอาการประสาทหลอน

แพทย์ได้ให้เภสัชกรค้นข้อมูลยาที่ไม่ปลอดภัยจาก single window (<http://tumdee.org>) พบว่า ผลิตภัณฑ์กาแฟลดน้ำหนักนี้มีตัวยาเจือปนอยู่ชื่อ ไซบูทรามีน (sibutramine) ยาดังนี้เป็นยาที่นิยมลักลอบใส่ในผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ใช้ลดความอ้วนกันมาก ไซบูทรามีนมีกลไกการออกฤทธิ์ยับยั้งการดูดกลับของสารสื่อประสาทในสมองส่งผลให้เกิดการปรับสมดุลของสารสื่อประสาทกันใหม่และทำให้รู้สึกอิ่มไม่อยากรับประทานอาหาร แต่สามารถก่อให้เกิดผลไม่พึงประสงค์ด้วย เช่น เกิดภาวะผิดปกติของหลอดเลือดที่เลี้ยงบริเวณหัวใจ คลื่นไส้ รู้สึกไม่สบายในท้อง ท้องผูก หลับยาก วิงเวียน ง่วงนอน เป็นลมชัก ตัวเหลือง มีไข้ ใจสั่น ความดันโลหิตสูง อุณหภูมิร่างกายสูงขึ้น กล้ามเนื้อกระตุก และสภาพจิตใจเปลี่ยนแปลง เช่น ซึมเศร้า กังวล และหวาดระแวง ส่วนผลข้างเคียงที่รุนแรงและจำเป็นต้องหยุดยาทันที (พบน้อย) ก็คือ หัวใจเต้นผิดจังหวะ และอาการทางจิตประสาท

สามีของปุกกล่าวว่า **“เดิมปุกเป็นคนเรียบร้อย สุภาพ น่ารัก หลังจากทานกาแฟลดความอ้วนไป ๓ กล่อง ทำให้ปุกเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ จนคนที่บ้านกลัวกันมาก ไม่น่าเชื่อว่าการทานกาแฟลดความอ้วนจะทำให้ปุกเป็นแบบนี้”**

แจ้งเตือนภัยผลิตภัณฑ์ยาไม่ปลอดภัย

รายละเอียดตัวอย่างตามฉลากแจ้ง

ชื่อผลิตภัณฑ์	LIKE SLIM COFFEE		
ทะเบียนเลขที่	อย 10-3-09980-1-0778	วันที่ผลิต	ไม่ระบุ
วัน-เดือน-ปีที่ผลิต	12/07/2017	วันที่สิ้นอายุ	12/07/2019
ผู้ผลิต	UNOZAWA COMPANY(KOREA)		
ที่อยู่	- จังหวัด - - โทรศัพท์ -		
ผู้จำหน่าย	ไม่ระบุ		
ลักษณะตัวอย่าง	ผง	สีของตัวอย่าง	-
บรรยายลักษณะผลิตภัณฑ์ (ข้อความฉลากแจ้งชนิดของ ภาชนะบรรจุและรายละเอียดอื่นๆ)	ผงสีน้ำตาล-สีขาว บรรจุในซองพลาสติกสีน้ำตาล แล้วบรรจุในกล่องกระดาษ ขนาดบรรจุกล่องละ 10 ซอง	ปริมาณสุทธิ	ซองละ 150 กรัม
หมายเหตุ			

ผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ

สารที่ตรวจพบ	Sibutramine ไซบูทรามิน
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	

ภาพผลิตภัณฑ์

จ่ายหลักร้อย เจ็บหลักแสน

“ซื้อยาชุดสมุนไพรในราคาไม่กี่ร้อยบาท สุดท้ายเกือบตาย
ต้องจ่ายค่ารักษาตัว หมดไปหลักแสน”

มารดาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท่านหนึ่ง
ซื้อยาชุดสมุนไพรแพ็คเกจละ ๑๐๐ บาทมาสองสาม
แพ็คเกจ (ในแต่ละแพ็คเกจจะมียาใส่ถุงซิปลงใส่จำนวน
๑๐ ซอง ซึ่งในแต่ละซองจะมียา ๕ เม็ด เม็ดกลม
แบนสีน้ำตาลแดง ๒ เม็ด เม็ดกลมแบนสีเขียว
ขี้ม้า ๒ เม็ด และเม็ดกลมแบบลูกกลอนสีดำ
๑ เม็ด) ฉลากระบุให้กินหลังอาหารวันละ ๒ ซอง
(เช้า เย็น)

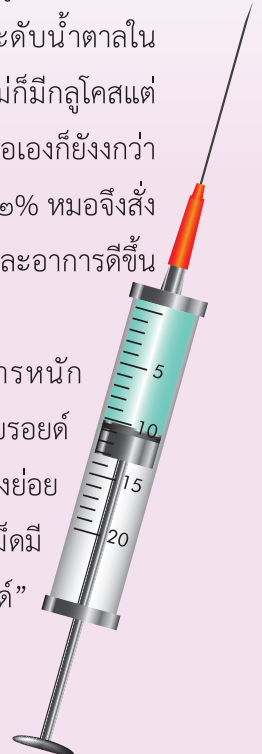

“จู่ๆ แม่ก็มีอาการหน้าบวม ถ่ายเป็นเลือดออกมาเป็นขามๆ หลังจากนั้นอีก ๑ วัน แม่อ่อนเพลียไม่มีแรง ดูแล้วอาการแย่มาก น้องชายเข้าใจว่าโรคหัวใจโตของแม่กำเริบ จึงรีบพาไปโรงพยาบาล ระหว่างทางแม่ช็อคหมดสติในรถปลูกไม้ต้น ดูเหมือนเป็นตายเท่ากัน จึงตัดสินใจรีบพาเข้ารพ.เอกชน เพราะอยู่ใกล้ที่สุด”

“เมื่อไปถึง แพทย์ พยาบาลและทีมฉุกเฉิน รีบเจาะตรวจน้ำตาลในเลือด พบว่าเหลือแค่ ๓๐ กว่าๆ mg/dl หมอรีบฉีดยาอินซูลินเข้าเส้นเลือด แม่จึงฟื้นขึ้นมาได้ และถูกนำตัวส่งเข้า ICU ทันที หลังจากอยู่ ICU และให้น้ำเกลือที่มีกลูโคสแล้ว แม่มีอาการเบลอๆ และยังพบว่าระดับน้ำตาลในเลือดต่ำอีก เกิดขึ้นประมาณ ๒ ครั้ง ทั้งๆ ที่น้ำเกลือที่ให้แม่ก็มีกลูโคสแต่ก็ยังไม่อยู่ จนหมอต้องฉีดยาอินซูลินเข้าเส้นเลือดเพิ่มอีก หมอเองก็ยิ่งกว่าทำไมน้ำตาลในเลือดไม่คงที่ Hematocrit ของแม่เหลือแค่ ๒๒% หมอจึงสั่งให้เลือด ๒ ถัง แม่นอนใน ICU ๑ คืน จนระดับน้ำตาลคงที่ และอาการดีขึ้น หมอจึงให้ออกจาก ICU”

“น้องสะใภ้ สังเกตว่า ๓ วันก่อนที่จะแม่มีอาการหนัก แม่กินยาชุดสมุนไพร จึงเอาถุงยามาให้ดู เลยเอาไปส่งตรวจสเตียรอยด์ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ผลการตรวจยา ๕ เม็ด ในถุงย่อยยาเม็ดสีน้ำตาลแดง ๒ เม็ด และยาเม็ดสีเขียวขี้ม้า ๒ เม็ดมีสเตียรอยด์ผสมอยู่ ส่วนยาลูกกลอนสีดำ ๑ เม็ดไม่พบสเตียรอยด์”

“แม่มีโรคเบาหวาน ความดัน และหัวใจโต เพิ่งทานยาชุดสมุนไพรไปแค่สามวัน ผลการส่องกล้องทางเดินอาหาร มีผลที่กระเพาะ และลำไส้ใหญ่เกือบตาย ต้องจ่ายค่ารักษาไปเป็นแสน หมดไป ๑ แสน กว่าๆ”

“ถามแม่เพิ่มเติมได้ความว่า เพื่อนแม่แนะนำว่ามียาที่กินแล้วดี บอกว่าเขาเองก็กิน ยาดีมาก แม่จึงโทรไปสั่ง คนขายให้แม่ไปที่บ้าน น้องชายจึงขับรถพาแม่ไปซื้อ เมื่อไปถึงตามจุดที่เขาบอก คนขายจึงออกมาพบที่ถนน และบอกให้รอ แล้วเดินเข้าไปที่บ้านไปหยิบยามาให้ เขาไม่ได้ขายหน้าร้าน ต้องเดินไปเอาหลังบ้าน”

ภญ.จันทร์จรรย์ ดอกบัว โรงพยาบาลปทุมราชวงศา

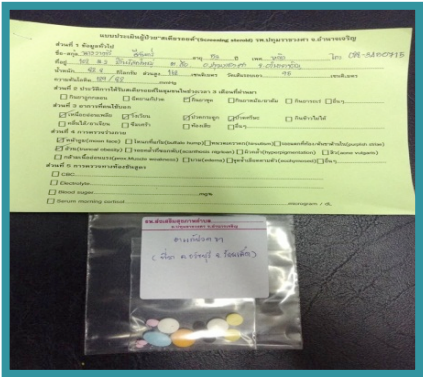
นส.พุทธิตา ศรีวิชา รพ.สต.วินัยดี อ.ปทุมราชวงศา จ.อำนาจเจริญ

ยายร้อยชุด

วันหนึ่งในขณะที่ขึ้นปฏิบัติงานในวันหยุดมีคุณตาคุณยายคู่หนึ่ง พาหลานสาวมาพ่นยาขยายหลอดลมตามนัด ในระหว่างที่คุณยายนั่งรอหลาน พ่นยาอยู่นั้นได้เหลือบไปเห็นโซนฝ้าระวางและรับร้องเรียนยาและผลิตภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งในโซนฝ้าระวางของรพ.สต. จะมี Miss Steroid ตัวอ้วนกลม ตั้งอยู่ ยายราตรีจึงพูดขึ้นมาเป็นภาษาอีสานว่า **“สะมาอ้วนคือยายแท้”** (แปลว่า หุ่นอ้วนเหมือนยายเลย) หมอเลยบอกคุณยายว่า **“คนที่ใช้ยา สเตียรอยด์เยอะๆ จะหุ่นแบบนี้”** ยายราตรีเริ่มสีหน้าเปลี่ยนและถามมากขึ้นเกี่ยวกับสเตียรอยด์ คุณกันพักหนึ่งเลยขอตรวจร่างกายยายราตรี เบื้องต้นพบว่า ใบหน้ากลม หนอกขึ้น ต้นแขนอวบ เข้าเงื่อนไขคนใช้สเตียรอยด์ เกือบทุกอย่าง ก็แอบคิดเหมือนกันว่ายายกินยาชุดแน่ๆ เลยชวนยายคุยต่อ

เรื่องปวดแสบปวดตา ยายราตรีจึงออกปากว่า “ยายนี้ปวดเข้าประจำ ล่าสุดเหมารถไปเอายากับหมอทหารที่อำเภอรั้วขบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” ได้ยินคำว่าหมอทหาร หมอจึงเริ่มเอะใจ เลยเจาะลึกข้อมูลยาต่อ ยายราตรีบอกว่า เป็นยาชุด มี ๖ เม็ด ยายไปซื้อมาทีละ ๑๐๐ ชุดไว้กินเอง เวลาไปซื้อก็เหมารถชวนเพื่อนในหมู่บ้านหลายคนไปด้วยกัน ราคาชุดละ ๕ บาท สรรพคุณแก้ปวดขา ปวดเข่า กินเข้าไปหายเป็นปลิดทิ้ง เลยขอดูตัวอย่างยากับยายราตรี แต่วันนั้นยายไม่ได้เอามา คุณยายรับปากว่าสัปดาห์ต่อไปจะเอามาให้ดู

เมื่อถึงวันนัด ยายราตรีก็ถือยาชุดมาให้ดู เมื่อตรวจสอบดูแล้ว ก็พบว่า ยาทั้ง ๖ เม็ด มีสเตียรอยด์ทุกเม็ด ยายราตรีบอกว่า ตอนนี่เริ่มมีอาการปวดหลัง น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น ตัวอ้วนขึ้น เลยนั่งทำความเข้าใจกับยายราตรี ฟักใหญ่เกี่ยวกับคุณและโทษของสเตียรอยด์ พร้อมเปรียบเทียบเปรยว่า อาการติดสเตียรอยด์ไม่ต่างจากวัยรุ่นติดยาบ้า คือขาดไม่ได้ เมื่อใช้นานๆไปก็จะมีผลเสียต่อร่างกายหลายประการ ยายให้สัญญาว่า จะหยุดกินยาชุด จากนั้นจึงได้ประสานเภสัชกรที่อยู่ในเครือข่ายให้ทำการดูแลยายคนนี้ต่อ โดยเข้าสู่กระบวนการบำบัดสเตียรอยด์ ที่มีแพทย์ เภสัชกรและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นพี่เลี้ยงในการบำบัด ภายหลังถอนยาสเตียรอยด์ได้ ๒-๓ วัน ยายราตรีกลับมาอีกและเล่าว่า **“หลังจากหยุดใช้ยาแล้วปวดเข่ามากๆ เหมือนเข่าจะขาดทั้ง อารมณ์หงุดหงิด เหนื่อยง่าย ตอนแรกก็เกือบอดไม่ได้ อยากจะใช้ยาชุดอีก แต่ก็คิดถึงคำพูดที่ได้สัญญากับหมอไว้ เลยไม่กิน แถมเพื่อนบ้านที่เขามารบไปซื้อยาด้วยกันยังบอกยายอีกว่าจะปล่อยให้ตัวเองปวดตายหรือไง”**

กรณีนี้เป็นกรณีที่น่ายกย่องชื่นชมเพราะ สามีครใจเลิกกินยาชุดเอง เป็นตัวอย่างให้แก่คนอื่นๆ ได้กลับใจถอนยาสเตียรอยด์แม้จะเป็นส่วนน้อยก็ตาม แต่ก็ทำให้ทีมงานสาธารณสุข มีความหวังที่จะมุ่งแก้ปัญหาต่อไป

ภก.ภาณุโชติ ทองยัง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม

อั่งว้วควาย เพื่อขายของ*

เมื่อกระแสรักสุขภาพกลับมาบูมอีกครั้ง น้ำคลอโรฟิลล์ที่เลิกฮิตไปนาน จึงกลับมาผงาดอีกครั้ง คราวนี้เจาะตลาดคนรักสุขภาพ เซียร์ให้พักเป็นขวด ไว้ดื่มหลังออกกำลังกาย มีทั้งชนิดผงละลายน้ำ และชนิดของเหลวเข้มข้น อั่งว้วเป็นคลอโรฟิลล์ บริสุทธิ์ ๑๐๐% ให้ผู้ซื้อนำไปผสมกับน้ำเอง โดยใช้ เพียง ๑ มิลลิลิตรผสมกับน้ำ ๑.๕ ลิตร ดื่มห่อน เข้านอนและตอนตื่นนอน

* จากนิตยสาร “ฉลาดซื้อ” ฉบับที่ ๑๗๕ เดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๕๘ ปีที่ ๒๒

เนื่องจากได้ขึ้นทะเบียนเป็นแค่อาหาร จึงใช้กฎโฆษณาว่า “คลอโรฟิลล์ ไม่ใช่ยานะ ตัวเราเป็นสารอาหารที่ได้จากใบไม้” แล้วอ้างต่อไปว่า “คลอโรฟิลล์ เป็นสารอาหารที่สมบูรณ์ที่สุด ลองดูสิ ช้าง ม้า วัว ควาย สัตว์เหล่านี้กินหญ้า กับน้ำเท่านั้น ทำไมมันตัวใหญ่ แข็งแรงกล้ามเนื้อเป็นมัดๆ เพราะหญ้าที่มันกินคือคลอโรฟิลล์นั่นเอง” และอีกมุกว่า “เคยเห็นหมาเห็นแมวกินหญ้า บ้างไหม เวลาหมาแมวมันป่วยมันถึงจะกินหญ้า เพื่อให้มันอาเจียนออกมา นั่นแหละ มันกินหญ้าเพื่อขับสารพิษออกมา และที่สำคัญ ในหญ้ามีคลอโรฟิลล์ที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ”

นอกจากจะอ้างช้างม้าวัวควาย หมาๆ แมวๆ ไปเรื่อยแล้ว ยังอวดอ้างสรรพคุณต่ออีกเป็นชุด เช่น “คนเลือดจางเลือดน้อยไม่ต้องกลัว ต้มคลอโรฟิลล์แล้ว มันจะเปลี่ยนเป็นเม็ดเลือดได้ทันที ถ้าเวียนหัวเมื่อเริ่มดื่มใหม่ๆ ไม่ต้องตกใจ มันคืออาการที่คลอโรฟิลล์กำลังไปสร้างกระดูก ส่วนคนที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ เบาหวาน โรคไต เลือดข้น เนื่องจากมีสารเคมีจากยาของโรงพยาบาลที่ได้รับมานาน ให้ต้มน้ำคลอโรฟิลล์ขจัดไขมัน ขจัดน้ำตาล ขับพิษสารเคมีออกจากร่างกาย” นอกจากนี้ ยังอ้างว่าสามารถรักษาอัมพฤกษ์ อัมพาต แก้วต๋ ไทรอยด์ ไซนัส สะเก็ดเงิน ต้อเนื้อ ต้อลม ฯลฯ จนหลายคนหลงเชื่อ บางคนเอาไปให้ทารกดื่มแทนนมแม่ก็ยังมิ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเคยออกมาเตือนประชาชนว่า อย่าตกเป็นเหยื่อหลงเชื่อคำโฆษณาเชิญชวนที่เกินจริงเหล่านี้เพราะยังไม่มีข้อมูลยืนยันว่าได้ผลจริง เคยมีการวิจัยพบว่าการบริโภคคลอโรฟิลล์ อาจจะทำให้เกิดอาการแพ้ มีผื่นคัน ลื่นเปลี่ยนสีเป็นเหลืองหรือดำ และยังทำให้สีของปัสสาวะและอุจจาระเปลี่ยนเป็นสีเขียวได้ หากรับประทานมากเกินไปเกินวันละ ๔๕๐ มิลลิกรัม ก็อาจจะทำให้ไตทำงานหนักและส่งผลกระทบต่อไต ในอนาคตได้ กุมารแพทย์ก็ออกมาเตือนว่า **“โดยเฉพาะเด็กอายุต่ำกว่า ๔ ปี ที่อวัยวะภายในยังทำงานไม่เต็มที่ ห้ามกินเด็ดขาด เพราะอาจเป็นอันตรายจนถึงแก่ชีวิตได้”**

ผู้ประกอบการรายใดที่โฆษณาผลิตภัณฑ์เกินจริง โ้อวดสรรพคุณ จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ ใครพบเห็น รีบสะกิดเจ้าหน้าที่ดำเนินการเลยครับ อย่าปล่อยให้ โฆษณาหลอกลวงล้างเงินจากกระเป๋าแลมเสี่ยงต่อสุขภาพอีก

ขจัดไขมัน
ขจัดน้ำตาล
ขับพิษสารเคมี
รักษาอัมพฤกษ์
อัมพาต เก๊าต์ ไทรอยด์
ไขมันสูง สะเก็ดเงิน
ต่อเนื้อ ต่อม

ภญ.จันทรจริย์ ดอกบัว โรงพยาบาลปทุมราชวงศา
 นส.พุทธิตา ศรีวิชา รพ.สต.วินัยดี
 อ.ปทุมราชวงศา จ.อำนาจเจริญ

บริการหลังการขาย

คือ

ความตาย

ช่วงเวลาใกล้เที่ยงวันหนึ่งเป็นช่วงที่คนไข้ใน รพ.สต. เริ่มลดน้อยลง ทันใดนั้น อสม. คนหนึ่งก็วิ่งเข้ามาด้วยความ ตื่นตระหนกและเรียกหาหมอ “คุณหมอๆ ไปดูอาการ ยายสุข ให้หน่อย ถ่ายออกมาเป็นเลือดมากมาย” จากนั้น เจ้าหน้าที่ รพ.สต. และ อสม. ก็รีบรุดไปยังบ้านยายสุข

เมื่อไปถึง พบยายสุขนอนอยู่บนที่นอน ตัวซีดเหลือง เท้าบวม มีเลือดไหลออกมาจากทางทวารหนัก ไม่มีอาการปวดใดๆ เจ้าหน้าที่ รพ.สต. บอกญาติว่าจะต้องนำยายสุขส่งโรงพยาบาล ยายสุขได้ยินดังนั้น ก็รีบบอก กับหมอว่า **“ไม่อยากไปเพราะไม่ได้เจ็บปวดอะไร อาจจะเป็นการขับออกมา ของยา”**

จากคำพูดของยายสุขและจากการสังเกตอาการเบื้องต้น เจ้าหน้าที่ รพ.สต. จึงสันนิษฐานว่ายายสุขจะต้องแอบกินยาอย่างอื่นนอกเหนือจาก ยาที่ใช้รักษาโรคประจำตัวของยาย ที่รับมาจากโรงพยาบาลแน่ๆ (โรคประจำตัว ของยายสุขคือ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวานและภาวะไตเสื่อม)

จึงตะล่อมถามยายสุขและญาติผู้ดูแล ได้ความว่า เมื่อเดือนที่แล้ว มีคนในหมู่บ้านกับตัวแทนขายยา “ผักเม็ด” จาก จ.อุบลราชธานี เข้ามา ประชาสัมพันธ์ให้มาขมิยาแก้ปวดรักษาโรคที่ศาลากลางบ้านในหมู่บ้าน คุณยายมีอาการปวดบั้นท้ายและบั้นเอวมากจึงไปลองขมิยา “ผักเม็ด” ที่เขา ละลายน้ำใส่ขวดไว้ และจากคำโฆษณาว่า “ใครทานก็หายทุกราย คุณยาย เขียนจดหมายลาจากโรคร้ายที่เป็นอยู่ได้เลย” คุณยายจึงตัดสินใจซื้อยาผักเม็ด ๓ กล่องในราคารวม ๗,๕๐๐ บาท

ยายสุขต้องทานยาที่ซื้อจากตัวแทนวันหนึ่ง ๒๐ เม็ด โดยหยุดยา โรคเบาหวานที่เคยทานประจำ ยายสุขทานยานี้อยู่ประมาณ ๑ เดือน หลังจาก ยาหมด ๒ วัน ยายสุขจึงมีอาการผิดปกติดังกล่าวข้างต้น ที่เป็นสาเหตุให้ต้อง หมายยายสุขส่งรพ.อำนาจเจริญอย่างเร่งด่วน ซึ่งเป็นการออกจากบ้าน ครั้งสุดท้ายของยายสุขด้วย แพทย์วินิจฉัยว่าไตวายเฉียบพลัน ไม่สามารถ ฟอกไตได้ จึงส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จ.อุบลราชธานี ซึ่งแพทย์วินิจฉัยว่า นอกจากไตวายเฉียบพลันแล้ว ยังมีภาวะอาหารทะเล และติดเชื้อในกระแสเลือด สุดท้ายยายสุขก็ได้เขียนจดหมายลาโลกแทนการ ลาโรคที่โรงพยาบาลนี้

ญาติได้พยายามโทรติดต่อตัวแทนขายผักเม็ดตามเบอร์ที่ให้ไว้ แต่ก็ไร้แวว จึงได้ตระหนักว่า บริการหลังการขายนี่คือความตายเท่านั้น

ภก.ภาณุโชติ ทองยัง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม

สมุนไพรมีเงินแปด **หาย** ทุกโรค!*

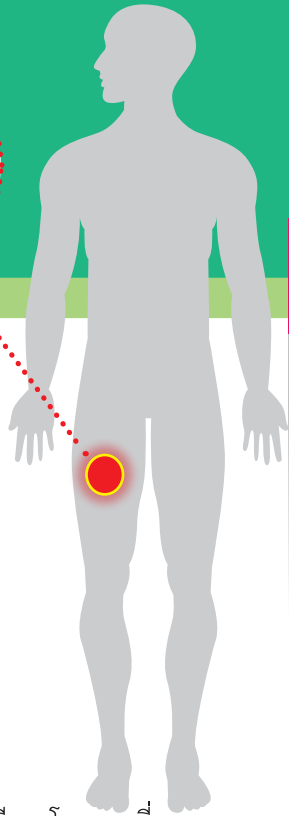
ตาย

หากมีคนมาขายยาสมุนไพรมัน ชุดละ ๑๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน โดยโฆษณาว่ารักษาหายได้ทุกโรค ท่านคิดว่าผู้ป่วย จะซื้อหรือไม่ ?

เภสัชกรท่านหนึ่งในจังหวัดลำปางรายงานว่ามีบุคคลอ้างว่าตนเป็นหมอสมุนไพรมานานมาก มาจัดการโฆษณาขายยาสมุนไพรมันที่โรงแรมแห่งหนึ่งในจังหวัดลำปาง โดยในการจัดกิจกรรมนั้นได้เชิญชวนให้ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม ซื้อยาสมุนไพรมันที่อ้างว่ารับประทานแล้วหายได้ทุกโรคนำไปใช้รับประทาน สมุนไพรมันที่อ้างว่าราคาสูงถึงชุดละ ๑๘,๐๐๐ บาท (มีทั้งแบบซองสำหรับชงและแบบแท่งสำหรับต้มดื่ม) ผู้บริโภคคนหนึ่งที่ได้เข้าไปฟังการโฆษณาจึงหลงเชื่อ ซื้อกลับมา ๑ ชุดเพื่อให้ญาติของตนที่ป่วยเป็นมะเร็งท่อน้ำดีในตับ ลองใช้รักษาอาการป่วย

* จากนิตยสาร “ฉลาดซื้อ” ฉบับที่ ๑๓๑ เดือนมกราคม พ.ศ.๒๕๕๕ ปีที่ ๑๙

หลังจากนั้นไม่นาน ทางโรงพยาบาลก็ได้รับตัวผู้ป่วยชาย อายุ ๕๘ ปี ซึ่งป่วยเป็นเนื้องอกร้ายของมะเร็งท่อน้ำดีในตับกลับมารักษาตัวที่โรงพยาบาลอีกครั้ง แต่คราวนี้ ผู้ป่วยกลับมาด้วยอาการปวดขาข้างขวามาก เมื่อแพทย์ตรวจแล้วจึงพบว่าเกิดจากลิ่มเลือดอุดตันที่ขาซ้าย เภสัชกรที่โรงพยาบาลได้ไปซักประวัติผู้ป่วยเพิ่มเติม ได้ข้อมูลว่า ผู้ป่วยรายนี้ไม่ได้มีพฤติกรรมกรบรีโกลอะอะไรที่ผิดปกติไปจากเดิมเลย นอกจากกินยาสมุนไพร ๑๘,๐๐๐ บาท ที่โฆษณาว่าหายทุกโรคนี้อะแหละ

เมื่อชอยาสมุนไพรที่ผู้ป่วยรับประทานมาตุ ก็พบว่า มีการโฆษณาที่ผิดกฎหมาย มีการโฆษณาสรรพคุณมากมาย และเป็นยาที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน แต่แสดงเลขที่ใบอนุญาตตั้งคลินิกอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งตามกฎหมายแล้ว จะไม่สามารถมาแร่ขายยาตามโรงแรมได้ เพราะเขาอนุญาตให้จ่ายเฉพาะผู้ป่วยที่รับบริการจากคลินิกเท่านั้น

เภสัชกรได้แจ้งข้อมูลไปให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปางและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานีทราบ เพื่อช่วยกันติดตามดำเนินกรตามกฎหมายต่อไป

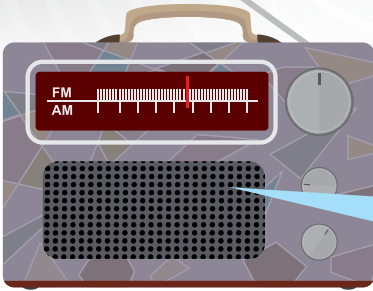

ภก.วสันต์ มีคุณ
โรงพยาบาลวาริชภูมิ จ.สกลนคร

ดีใจเป็นเหตุ

แม่แต่วัย ๖๗ ปีนอนไม่หลับมาเกือบสัปดาห์ด้วยความกังวลเกี่ยวกับการผิดปกติที่เกิดขึ้นในร่างกาย สุดท้ายความกังวลใจก็พาร่างหญิงวัยชรามาถึงโต๊ะซักประวัติของโรงพยาบาลชุมชนใกล้บ้าน แม่ตุ่นมีโรคประจำตัวเป็นเบาหวานและความดันโลหิตสูงรับยาที่รพ.สต.ในละแวกบ้านตลอดมา มียาที่ใช้ประจำ ๓ รายการ แม่ตุ่นเล่าว่าตนได้พบกับสูตรยารักษาเบาหวานจากดีใจในรายการทางวิทยุที่จัดรายการในช่วงดึกของทุกคืน

ดีเจเสียงหล่อหนุ่มผสมลีลาการพูดที่ไหลลื่นอ้างตัวเองว่าเป็นหมอ ยาสมุนไพรแนะนำให้ใช้กวาวเครือขาว (สำหรับผู้หญิง) และกวาวเครือแดง (สำหรับผู้ชาย) เป็นส่วนผสมหลักบดละเอียดคลุกเคล้ากับน้ำผึ้งเป็นกระสายยา จัดว่าเป็นสูตรเด็ดพิชิตโรคเบาหวานได้ดีนักเชียว พอรุ่งสางหลังจากฟัง รายการวิทยุ แม่ต๋นจึงสั่งให้สามี ไปหาสมุนไพรตามสูตร เนื่องจากครอบครัว แม่ต๋นอาศัยอยู่ใกล้เทือกเขาภูพานซึ่งอุดมไปด้วยแมกไม้นานาพรรณและการเดินป่าอย่างซ้ำซากของสามีจึงไม่ยากเลยที่จะหากวาวเครือให้คู่ชีวิตที่อยู่ร่วมกันมามากกว่า ๔๐ ปี เมื่อส่วนประกอบครบถ้วนแม่ต๋นก็ลงมือทำยา ลูกกลอนกวาวเครือสดเบาหวานกินเองและแบ่งขายให้เพื่อนที่เป็นเบาหวานด้วย ด้วยความศรัทธาและความเชื่อมั่นในสูตรยาทำให้เพื่อนๆที่เปื่อกับการ รับประทานยาเบาหวานมาหลายปีตัดสินใจลองทานยาลูกกลอนของแม่ต๋น ด้วยเห็นว่าไม่น่าอันตรายและยังทำจากสมุนไพรธรรมชาติล้วนๆ

ผ่านไปไม่นานแม่ต๋นเริ่มมีอาการมีประจำเดือนออกทางช่องคลอด ะปริดกะปรอย แม้จะผ่านวัยทองมาเกือบ ๒๐ ปีแล้ว โฉนเลยจึงกลับมาเป็น เสมือนวัยแรกรุ่นอีก หลังจากปรึกษาสามีและลูกๆแล้ว แม่ต๋นจึงตัดสินใจมารับ การตรวจที่โรงพยาบาล ผลก็คือ ความเข้มข้นของ Hct ในเลือดเท่ากับ ๓๐% แพทย์จึงแนะนำให้ต้องชูดมดลูก และให้หยุดทานยาลูกกลอนกวาวเครือ การติดตามผลหลังจากนั้น ๑ สัปดาห์ พบว่า เลือดหยุดไหลและอาการทั่วไป ก็ดีขึ้น กระทั่ง ๑ เดือนต่อมาเกสัชกรและทีมเยี่ยมบ้านได้ไปหาแม่ต๋นที่บ้าน แม่ต๋นยิ้มแย้มแจ่มใสบอกไม่มีความกังวลอีกแล้ว และยังช่วยคุณหมอ บอกเพื่อนๆ ให้หยุดทานยาสมุนไพรดังกล่าว ส่วนตัวเองก็เลิกทำยา

ภก.ภาณุโชติ ทองยัง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม

ชาจีนหอมชื่นใจ ก็ใส่สแตียรอยด์ได้*

“บางครั้งการกตัญญู โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์
ก็สังหารแม่ตนเองได้”

ภญ.สุภาวดี เปล่งชัย รพ.เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เล่าให้ฟังว่า คุณยายท่านหนึ่งอายุประมาณ ๖๒ ปี ซึ่งเดิมแม้จะป่วยเป็นเบาหวาน แต่แก็รับประทานยาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จึงสามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้อยู่ในช่วงปกติได้ แต่ในคราวหนึ่ง แก็มารับยาที่โรงพยาบาล ปรากฏว่าระดับน้ำตาลในเลือดของแก็สูงขึ้นมาถึงตัวเลข ๑๘๑ (mg %) ภญ.สุภาวดี จึงได้ถามคุณยายว่าแก็ไปรับประทานอะไรมาหรือเปล่า ทำไมคุณยายที่เป็นผู้ป่วยดีเด่นในแง่การปฏิบัติตัวจึงเสียแชมป์กะทันหันแบบนี้ สุดท้ายได้ความว่า นอกจากยาเดิมที่แก็รับประทานแล้ว ลูกชายที่ทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ ยังหวังดี ส่งของดีมาให้แก็รับประทานอีก เป็นชาจีนแก้ปวดขา แก็เล่าว่าชานี้น่าจะดี พอรับประทานไปแล้ว อาการปวดเมื่อยขาหายเป็นปลิดทิ้ง กินข้าวได้มาก นอนหลับสบาย

* จากนิตยสาร“ฉลาดซื้อ” ฉบับที่ ๑๘๒ เดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๕๙ ปีที่ ๒๓

ภญ.สุภาวดีเห็นท่าไม่ดี เพราะอาการที่แก่เล้ามามันเหมือนอาการของการรับประทานยากลุ่มสเตียรอยด์ ซึ่งจะมีผลให้ระดับน้ำตาลในเลือดสูงขึ้น จึงรีบประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองฟ้า ซึ่งห่างจากโรงพยาบาลถึง ๒๕ กิโลเมตร ให้ช่วยไปตรวจสอบชาวพิเศษ ที่บ้านของคุณยาย ผลการตรวจสอบ พบว่า ชาจีนนี้บรรจุในของพลาสติกขนาดเล็ก โดยบรรจุรวมในกระป๋องโลหะ ฉลากข้อความที่ของและกระป๋องมีแต่ตัวอักษรภาษาจีนเกือบทั้งหมด (ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยได้ว่าชาดอกโบตั๋น ๖ รส) มีระบุเป็นภาษาอังกฤษอยู่ว่า Bailin Pharmaceuticals คุณยายให้ข้อมูลว่า ลูกชายไปซื้อมาจากแถวเยาวราช ในราคากระป๋องละ ๗๐๐ บาท มีชาจีนบรรจุอยู่ในกระป๋อง จำนวน ๓๐ ซอง เมื่อเจ้าหน้าที่ใช้ชุดทดสอบสเตียรอยด์เบื้องต้น ทดสอบชาจีน พบว่าให้ผลบวก (หมายถึงมีส่วนผสมของสารสเตียรอยด์) จึงแนะนำให้คุณยายหยุดรับประทาน แล้วส่งชาจีนมาให้ ภญ.สุภาวดี เพื่อส่งไปตรวจยืนยันในห้องแล็บของศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อเป็นการยืนยันอีกครั้งหนึ่ง

เรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์ว่า อย่าไว้ใจอะไรง่าย ๆ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีข้อมูลฉลากถูกต้อง เพราะสารสเตียรอยด์ มันแทรกซึมไปในหลายผลิตภัณฑ์มาก จนบางที่เราอาจหลงเป็นเหยื่อทำร้ายคนที่เรารักด้วยมือเราเองโดยไม่รู้ตัว ใครจะคิดว่าในชาจีนหอมชื่นใจ จะใส่สเตียรอยด์ทำร้ายร่างกายได้

ภญ.เบญจมาศ บุตดาวรงค์
โรงพยาบาลโนนคูณ จ.ศรีสะเกษ

ยาจีนไร้ทะเบียน

จากชายแดนกระจายทั่วไทย...กินแล้วถึงตาย

เมื่อราวต้นปีพ.ศ.๒๕๖๐ มีคนไข้ชายอายุ ๖๙ ปี มาที่โรงพยาบาล ด้วยอาการนอนกรนรุนแรง บางครั้งก็ส่งเสียงดัง หนาวสั่น ท้องเสีย แพทย์ วินิจฉัยว่ามีอาการซีสต์ ไตวาย หัวใจวายเฉียบพลัน แต่เดิมนั้น คนไข้ไม่มี โรคประจำตัว สามารถทำงานหรือขี่จักรยานได้ตามปกติ ผู้ป่วยได้ซื้อยา สมุนไพรจีนแก้ปวด ๑ กระปุกจากเพื่อนบ้าน รับประทานไปแล้วประมาณ ๒๐ แคปซูล จึงมีอาการหนัก แพทย์ได้ส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลจังหวัด และ ๒ วันต่อมาผู้ป่วยก็เสียชีวิตลง ยาที่ต้องสงสัยว่าเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตครั้งนี้ชื่อ Juanbuhuqian wan ลักษณะเป็นแคปซูลสีขาว-แดง บรรจุ อยู่ในกระปุกสีขาว กล่องหุ้มภายนอกมีฉลากเป็นภาษาจีนกับภาษาอังกฤษ

ไม่มีเลขทะเบียนว่าเป็นยาหรืออาหาร เมื่อนำมาตรวจด้วยชุดทดสอบเบื้องต้นพบสเตียรอยด์ ซึ่งทราบในเวลาต่อมาจากศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ว่าเป็น Dexamethasone ยานี้มีการกระจายในเขตสุขภาพที่ ๑๐ หลายพื้นที่ และจากการสืบค้นข้อมูลต่อ ทำให้พบว่านอกจากจะมี Dexamthasone แล้วยังพบยากลุ่ม antihistamine และยาขับปัสสาวะ ซึ่งเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขอำเภอโนนคูณ ได้แบ่งทีมไปตามรอยของปัญหาในพื้นที่ ทำให้ทราบเส้นทางการกระจายที่มีทั้งสั่งเข้ามาหรือข้ามชายแดนไปซื้อเข้ามา มีทั้งใช้เองและจำหน่ายให้บุคคลใกล้ชิด คนใช้ยาส่วนใหญ่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง แต่ใช้เพื่อบรรเทาอาการปวดอาการมีนชา เมื่อทดลองใช้แล้วรู้สึกดีขึ้น จึงบอกต่อเพื่อนๆ ญาติพี่น้องจนกระจายไปในวงกว้าง

๔ สงสัย ๒ ส่งต่อ :

วิธีการจัดการผลิตภัณฑ์ไม่ปลอดภัยให้อยู่หมัด

จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยในปัจจุบันมีอยู่มากมาย และแพร่หลายได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น การจัดการผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ไม่ให้ไปทำร้ายผู้บริโภค จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือง่ายๆ เพื่อให้ผู้บริโภคใช้ป้องกันตัวเองและป้องกันเพื่อนฝูงหรือผู้บริโภคคนอื่นๆ ด้วยเครื่องมือง่ายๆ เริ่มจากการ “สงสัย” และ “ส่งต่อ” ข้อมูลเพื่อร่วมมือกันในการจัดการปัญหาดังกล่าว

๔ สงสัย	๒ ส่งต่อ
๑. ไม่มีหลักฐานอนุญาต ?	๑. ส่งต่อข้อมูลเตือนภัย
๒. ขาดข้อมูลแหล่งที่มา ?	๒. ส่งต่อเจ้าหน้าที่
๓. โฆษณาโอเวอร์เกินไป ?	
๔. ใช้แล้วผิดปกติ ?	

เริ่มจากการสงสัยในสิ่งที่พบเห็นทันที ด้วยหลักง่ายๆ ที่เรียกว่า ๔ สงสัย

๑

สงสัย : **ไม่มีหลักฐานการอนุญาต ?**

เมื่อพบเห็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้เริ่มสงสัยทันทีว่า ผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการนั้นๆ มีหลักฐานว่าได้รับอนุญาตหรือยัง เช่น

- ยาต้องมีเลขทะเบียนตำรับยาเช่น Reg. No.....
- อาหารต้องมีเลขสารบบอาหาร (หรือที่เรารู้จักกันดีคือเลข อย.)
- เครื่องสำอาง ต้องมีเลขจดแจ้ง
- สถานพยาบาลต้องมีหลักฐานใบอนุญาตประกอบกิจการและดำเนินการ
- หน่วยตรวจสุขภาพต้องมีหลักฐานการได้รับอนุญาต

“หากไม่มี แสดงว่ายังไม่ได้รับอนุญาต”

๒

สงสัย : **ขาดข้อมูลแหล่งที่มา ?**

เมื่อพบเห็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้เริ่มสงสัยทันทีว่า ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีแหล่งผลิตจริงหรือไม่ เพราะตามกฎหมาย ฉลากและเอกสารโฆษณาต้องระบุชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตอย่างชัดเจน

“หากไม่มีชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต จะรู้ได้อย่างไรว่าใครผลิต? เมื่อเกิดปัญหาขึ้นมาจะตามผู้ผลิตได้ที่ไหน?”

๓

สงสัย : **โฆษณาเวอร์เกินไป ?**

เมื่อพบเห็นผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการนั้นๆ ให้เริ่มสงสัยทันทีว่าสรรพคุณที่โฆษณาเป็นไปได้อย่างจริงหรือไม่ หากอวดอ้างว่าได้ผลดีแบบมหัศจรรย์จะพิสูจน์ได้อย่างไร ? อย่าเพิ่งเชื่อบุคคลที่เขาอ้างอิงในโฆษณา ถ้าไม่รู้จักเขาดีพอ เพราะอาจเป็นเรื่องหลอกลวงทั้งสิ้น

หากได้ผลจริง ผลิตภัณฑ์หรือบริการเหล่านี้ จะต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานที่ได้มาตรฐาน หรือมีการนำไปใช้ในสถานพยาบาลอย่างแพร่หลาย

จำให้ขึ้นใจว่า “ผลิตภัณฑ์เทวดาไม่มีในโลกนี้”

สงสัย : ใช้แล้วผิดปกติ ?

ให้เริ่มสงสัยทันที หากพบว่า หลังจากใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นๆแล้ว เห็นผลเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วผิดปกติ เช่น หายปวดเมื่อยทันที ผอมลงอย่างรวดเร็ว อาการต่างๆของโรคเรื้อรังหายหมด ผิวขาวขึ้นทันใด ฯลฯ มันเป็นไปได้อย่างไร

“หากได้ผลรวดเร็วขนาดนี้ อาจมีอะไรที่ไม่ปลอดภัยผสมลงไป ในผลิตภัณฑ์นั้นๆ”

ทั้งนี้ เราทุกคนสามารถช่วยไม่ให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการต่างๆที่ไม่ปลอดภัย ไปทำอันตรายต่อผู้บริโภค โดยการส่งต่อข้อมูล ที่เรียกว่า **“๒ ส่งต่อ”**

ส่งต่อข้อมูลเตือนภัย

เมื่อเราพบผลิตภัณฑ์หรือบริการสุขภาพที่ต้องสงสัยหรือมีพิรุศ อันตบแรกต้องรีบแจ้งเตือนข้อมูลเบื้องต้นให้คนรอบข้างทราบโดยเร็ว แม้ว่าเรายังไม่อาจสรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นๆไม่ปลอดภัยจริงหรือไม่ แต่การแจ้งข้อมูลให้ผู้บริโภคหรือคนในชุมชนทราบเบื้องต้น เป็นการช่วยเตือนไม่ให้ผู้บริโภคผลิผลลามซื้อไปใช้ และยังเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนช่วยกัน เผื่อระวังในระหว่างรอผลการตรวจสอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบด้วย

“ยิ่งแจ้งได้เร็ว ก็เท่ากับช่วยให้คนรอบข้างเราเผชิญกับความเสี่ยงลดลง”

ส่งต่อเจ้าหน้าที่

รีบส่งต่อข้อมูลผลิตภัณฑ์หรือบริการสุขภาพที่ต้องสงสัยหรือมีพิรุศ ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบโดยเร็ว ข้อมูลที่จะแจ้งเจ้าหน้าที่นั้น ควรรวบรวมให้มีรายละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น ผลิตภัณฑ์อะไร สรรพคุณที่อ้างอิงในการโฆษณา วิธีการขาย แหล่งที่มา ผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ ฯลฯ

“ยิ่งแจ้งข้อมูลได้อย่างละเอียดมากขึ้นเท่าใด จะทำให้เจ้าหน้าที่ตามรอยต้นตอแหล่งผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น”

ทุ๊กซัันเหลือ **เหยอ** โฆษณา (๒)

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

